

4. Moore A., Burrows J. Alan Moore's writing for comics. Avatar Press, 2003. 48p.
5. Кузнєцова Г. В. Алюзія як лінгвістичне явище. URL: http://eprints.zu.edu.ua/16174/1/Алюзія_як_лінгвістичне_явище_Odessa_2014.pdf
6. Литвин І. Перекладознавство. Навчальний посібник. Вид. 6-те, допов. Черкаси : вид. Ю. А. Чабаненко, 2022. 258 с.
7. Лісевич Олена. Третя Паралель. Баляндраси 18. Video. YouTube, March 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=55UNwjWpt-Q>.
8. Мальписи з Району 12. Video. YouTube, June 2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZaIlgI-xiOw>.
9. Міньюла М., Бірн Дж. Геллбой. Колекційне Видання. Том 1. URL: <https://www.vovkulaka.net/comics/hellboyverse/hellboy-vol-1>

Вікторія Цибуля
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: кандидатка філологічних наук, старша викладачка
Тетяна МакГауен
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
(Черкаси, Україна)

МЕТАФОРИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАННЯ ЕЛІС МОНРО «LYING UNDER THE APPLE TREE»

Еліс Монро – канадська письменниця, справжній геній короткої прози, яка у 2013 році стала лауреаткою Нобелівської та Букерівської премій з літератури, проте її твори маловідомі українському читачеві [5]. Створення українського перекладу оповідання Еліс Манро «Lying under the Apple Tree» сприятиме популяризації робіт авторки в Україні. Метою нашої перекладацької розвідки є метафоричні трансформації, які ми використали під час перекладу вищезазначеного твору українською мовою.

Успішність та адекватність перекладу залежать від глибокого розуміння особливостей обох мов. Адекватність тексту перекладу досягається шляхом правильної заміни різних елементів оригінального тексту відповідниками цільової мови [3, с. 18]. Метафоричні перетворення належать до одних із найцікавіших видів лексичних перекладацьких заміни, оскільки вони відомі своєю образністю.

Метафоричні трансформації є формально-змістовими замінами денотативного аспекта і представлені такими різновидами як метафоризація, деметафоризація та трансметафоризація [4, с. 138], які ми використали під час перекладу оповідання.

Розглянемо метод **метафоризації**, тобто заміну неметафоричного виразу метафоричним [4, с. 137], застосовану нами у наведеному нижче фрагменті: «*The instruments were raised for a hymn*» [6] // *У повітря злетіли інструменти, щоб заграти гімн.*

Пасивна форма дієслова *raise* із значенням «to lift or move something to a higher level» [7] сама по собі є ознакою формального стилю та акцентує увагу на інструментах. В українському перекладі ми використали дієслово *злетіли* «лєтячи, підніматися в повітря» [1], прирівнявши неживі інструменти (ІНСТРУМЕНТИ – РЕЧІ) до класу живих істот (ІНСТРУМЕНТИ – ПТАХИ), зберігши акцентуацію суб'єкта, проте додавши яскравості реченню. Така особлива чуттєвість й образність притаманна, на нашу думку, українській мові. Зміна стану дієслова з пасиву в актив, яка супроводжує метафору, є категорійною граматичною трансформацією [4, с. 116].

Наступний різновид замін, який ми застосували в нашій роботі, є збереження оригінальної метафори в перекладі із спільними концептосферами уподібнення [4, с. 137]: «... *and it wasn't until several years after the war that the big shopping night would shift to Friday*» [6] // ... *та й час великих закупок став припадати на п'ятницю лише через кілька років після війни.*

У наведеному вище фрагменті дієслово *shift* із значенням «to move, or move something, from one position or place to another» [7] описує час покупок, *night* (вечір), як живу істоту, що здатна «переміщати(ся)» [2] (концептосфера РУХ). Для його заміни ми використали українське дієслово *припадати* – «притулятися до чого-небудь, пригортатися до когось» [1] (концептосфера РУХ). Ми зберегли метафору з оригінального тексту, надавши їй більш українського звучання. Саме такий вибір мовних засобів сприяє точності перекладу та передає нюанси, пов'язані зі зміною часу та його впливом на події після війни в оповіданні.

Під час перекладу ми вжили й перекладацький прийом деметафоризації, тобто заміну метафори неметафорою [4, с. 138], який ілюструє наступний уривок: «*I felt the taunt, the chastening air*» [6] // *Я відчувала насмішку, докір.*

У цьому фрагменті вжито словосполучення *the chastening air*, де прикметник *chastening* із значенням «making somebody feel sorry for something they have to do» [7] метафорично описує повітря: воно уподібнюється людині, яка здатна карати, «караюче повітря». Певно авторка використала метафору, щоб описати наскільки сильно героїні оповідання було неприємно, що навіть повітря тиснуло на неї, змушувало відчувати провину. У перекладі ми замінили словосполучення іменником *докір*, який передає зміст словосполучки неметафорично.

Останнім різновидом метафоричних замін, який ми розглянемо, є трансметафоризація – збереження оригінальної метафори в перекладі із використанням різних концептосфер уподібнення [4, с. 139], як от у фрагменті: «*This was a watershed year as far as girls riding bikes to school was concerned*» [6] // *Це був переломний рік для дівчат, які їздять до школи на велосипедах.*

У тексті оригіналу іменник *watershed* із значенням «a line of high land where streams on one side flow into one river, and streams on the other side flow into a different river» [7] описує абстрактний об'єкт, а саме *year*: РІК – ВОДОРОЗДІЛ. В українському перекладі ми замінили цей іменник на прикметник *переломний*, «який визначає перелом у чому-небудь» [1]: РІК – ПЕРЕЛОМ, що дозволило нам зберегти метафору. Водночас, ми використали частимовну граматичну заміну [4, с. 116]: іменник *watershed* – прикметник *переломний*.

Метафоричні заміни, такі як метафоризація, деметафоризація та трансметафоризація, допомагають зберегти зміст оригіналу та передати його образність. Використовуючи метафоричні перетворення, ми намагалися передати оригінальність твору Еліс Монро та привернути до нього увагу українського читача.

Література

1. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 27.11.20223)
2. Англо-український словник. URL: <https://vocabulary.com.ua/> (дата звернення: 27.11.20223)
3. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
4. Литвин І. М. Перекладознавство. Навчальний посібник. Вид. 5-те, допов. Черкаси: Видавець Ю. А. Чабаненко, 2019. 240 с.
5. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Alice-Munro>
6. Alice Munro. «Lying Under The Apple Tree» URL: <https://scribd.com/doc/307316760/ALICE-MUNRO-LYING-UNDER-THE-APPLE-TREE-pdf>
7. Oxford Dictionary. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (дата звернення: 27.11.20223)

НАШІ АВТОРИ

1. **Багач Ірина Григорівна** – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації Черкаського державного технологічного університету.
2. **Бондаренко Анна Дмитрівна** – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
3. **Борщовецька Валентина Дмитрівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри сучасних європейських мов Державного торговельно-економічного університету.
4. **Бурко Ольга Василівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки та психології «Українського гуманітарного інституту».
5. **Варивода Наталія Володимирівна** – вчителька II категорії Верхньосиньовидненського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів імені Петра Яцика Сколівської міської ради Львівської області.
6. **Василенко Марина Петрівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри слов'янської філології, зарубіжної літератури та методики навчання ННІ іноземних мов Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
7. **Вовк Олена Іванівна** – докторка педагогічних наук, професорка кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови ННІ іноземних мов Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
8. **Войцеховська Ольга Вікторівна** – вчителька англійської мови Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів № 3.
9. **Ганєчко Вероніка Володимирівна** – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри німецької філології ННІ іноземних мов Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
10. **Голуб Олена Анатоліївна** – викладачка іноземних мов Черкаського фахового коледжу харчових технологій та бізнесу.
11. **Гречуха Леся Олександрівна** – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри прикладної лінгвістики та перекладу Черкаського державного технологічного університету.
12. **Дідківська Дарія Олександрівна** – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
13. **Дрогоман Олена Анатоліївна** – викладачка іноземних мов Черкаського фахового коледжу харчових технологій та бізнесу.